

Wojewódzki Komitet
Ochrony Pamięci
Walk i Męczeństwa

w KATOWICACH

KARTA EWIDENCYJNA
miejsca pamięci narodowej

Nr ewidencyjny

WKOPWIM .8/9.- A /GLW

CKMPN

Uopie /

1. Miejscowość (gmina, powiat, ew.parafia) położenie obiektu	2. Rodzaj obiektu (tablica, płyta, obelisk, pomnik, kościół, park, las, cmentarz, obóz, itp.)	3. Treść napisu (płyty, tablicy, cokołu itp.)	4. Data powstania obiektu autor, fundator
Gmina Czechowice-Dziedzice Dziedzice - cmentarz katolicki /pow. bielski od 1.01.1988/	Zbiornik mogił wojennych wypada bezimiennie nazwano, powstanie stosunku i wzajemnej wzajemności miejscu zamieszkania w listopadzie 1938 r. początek hitlerowców. 27	Cześć Bohaterom 1939-1945	1995 r.
6. Stan obiektu (uszkodzenia, remonty, wandalizm, kradzieże, inne)	6. Rodzaj materiału (wymiarzy obiektu)	7. Patronat	8. Literatura (czy obiekt jest ujęty w przewodnikach, inne opisy, broszury, opracowa- nia, książki, artykuły prasowe)
bardzo dobry - po odbudowie i preheraz dnia 11 listopada 1985 r. pami. Jena Bergeon - Burmistrz Czechowice-Dziedzice oraz ks. Jena Jermion - Proboszcz Parafii p.w. Wspomnienia Wiernych. 27	Marmur czarny, marmur szary, kostka brukowa	społeczny	administracyjny
		ZHP, Proboszcz Parafii p.w. Wspom- nienia wiernych	Urząd Miejski
			- Izba Regionalna Czechowice-Dziedzice - Okoliczności opracowane wydane w 1985 roku początek Komitet Odbudowy

WOJEWÓDZKI KOMITET
Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa
przy Wojewodzie katowickim
40-032 Katowice, ul. Jagiellońska 25
tel./fax 155-27-77

str. 2

9. Miejsce na fotografię	10. Dane historyczne dot. obiektu	11. Data zaprowadzenia karty	12. Dodatkowe uwagi uzupełnienia
Zafotografowano fotografię z dn. 22.07.95 po remoncie, który odbył się w 1995 roku.	ul. Wodopada 1995 r. dokonano przeglądu i wymiarów alt. ewekcji. W grobie spoczynowym zauważono pnie historyczne w kostnicy 1938 roku, ekshum - wani z kasy dnia 30.09.1945 r. w celu zwołania zgromadzenia z powrotem - ceni Śląskimi, w grobie dn. 11.11. 1995 r. zwołano uroczystość i w tym dniu W. Anschütz	3 stycznia 1996 r.	W grobie spoczynowym zauważono pnie historyczne 1938 roku, wykonane: - MIECHYSLAW TARSZCZAK - STANISŁAW PETERKO - dr ZENON RÓŻEWICZ - oficer Wopha Polnierz - FRANCISZEK SŁEPIŃSKI Jerzy Delinkiewicz
	13. Lokalizacja obiektu (opis lub szkic planu położenia obiektu)	14. Prowadzący kartę	
	Cmentarz Dziedzice	Stanisław Zagół	
		(podpis)	

**HARCERKI I HARCERZE
CZECHOWIC, DZIEDZIC I OKOLICY
POLEGLI W LATACH 1939 - 1947**

1. **BASILIDES Tadeusz**
ur. 04.06.1920; harcerz I D.H.
w Dziedzicach, poległ
08.09.1939 jako żołnierz WP
w Wietrzykowicach
k/ Tarnowa.
2. **BOCIAN Kazimierz**
ur. 23.05.1924; harcerz D.H. w
Czechowicach-Lipowcu;
więzień obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu nr 80045
rozstrzelany 13.03.1943
3. **BOCIAN Stefan**, ur. 01.12.1920 r, harcerz D.H. w
Czechowicach - Lipowcu; więzień obozu koncentracyjnego
w Oświęcimiu nr 80046; zginął w 1945 jako więzień
"flotyli śmierci".
4. **BORGIEŁ Franciszek**, ur. 23.04.1921; zastępowy D.H.
w Dziedzicach; rozstrzelany w 1942 r w czasie próby
ucieczki z obozu w Jaworznie.
5. **GRZYB Marian**, ur. 14.11.1914; Harcerz Rzeczypo-
spolitej, drużynowy D.H. im. Pierackiego; zastrzelony
przez okupanta po zejściach na cmentarzu w Dziedzicach
w dniu 01.11.1939.
6. **HYLA Alojzja** (ps. Lojzka), ur. 1915 r; harcerka D.H. st.
w Dziedzicach, członkini pogotowia harcerek; więzień
obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu nr 66649; zginęła
12.02.1944.
7. **HYLA Tadeusz**, ur. 02.09.1920 ; harcerz D.H.
Czechowice i II D.H. w Bielsku; zginął 19.05.1943 w
obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu.
8. **JANIK Stanisława**, ur. 22.11.1918, drużynowa w Dzie-
dzicach, członkini pogotowia harcerek; zmarła 07.05.1941
po ciężkich przeżyciach okupacyjnych.
9. **KIEŁOCH Władysław**, ur. 18.10.1919; harcerz D.H. st.
Żeglarskiej; zginął 30.06.1944 w obozie koncentracyjnym
w Oświęcimiu.
10. **KRÓTKI Zbigniew**, ur. 23.02.1925 , harcerz I D.H. w
Dziedzicach; zginął w 1945 w czasie ewakuacji obozu
koncentracyjnego w Buchenwaldzie.
11. **LEŚNIARA Leopold**, ur. 06.04.1912; harcerz w
Czechowicach i I D.H. w Bielsku; powieszony 20.03.1942
pod "Wałą" w Cieszynie.
12. **LASOTA Edward**, ur. 28.07.1926, drużynowy D.H.
kolejowej; zginął w 1946 w walce bratobójczej pod
Komorowicami.
13. **ŁASZCZOK Mieczysław**, ur. 28.01.1919, drużynowy
D.H. w Czechowicach; rozstrzelany 13.11.1939 w Starym
Bielsku.

- 14.MAREKWICA Erwin** ur. 20.05.1921. Harcerz czechowickich "Orląt", drużynowy D.H. Żeglarskiej w Bielsku. Poległ 17.05.1944 jako żołnierz II korpusu PSZ pod Monte Cassino.
- 15.PALARZ Bolesław** ur. 20.05.1927. Harcerz II D.H. w Dziedzicach. Zamordowany przez UB 30.12.1947, pochowany na cmentarzu w Panewnikach.
- 16.PETERKO Stanisław** ur.11.11.1908. Harcerz D.H. przy Gimnazjum w Pszczynie. Rozstrzelany 13.11.1939 r. w Starym Bielsku.
- 17.PIERNIK Zbigniew** ur. 02.07.1925. Harcerz I D.H. w Dziedzicach. Zginął 13.09.1944 podczas bombardowania Oświęcimia.
- 18.RÓŻEWICZ Zenon** ur. 20.10 1921. Harcerz D. H. w Czechowicach. Zginął 12.08.1946 r. w walce bratobójczej.
- 19.SOKÓŁ Władysław** (ps. Partenau) ur. 01.04.1923. Harcerz D.H. kolejowej w Dziedzicach i Szarych Szeregów w Mościcach. Poległ 29.07.1944 w walce z Niemcami w Białej k/Tarnowa. Oznaczony pośmiertnie Krzyżem Za Zasługi dla ZHP z Rozetą.
- 20.SZNAPKA Kazimierz** ur. 09.09.1925. Harcerz w Czechowicach i Pszczynie, żołnierz AK. Poległ 01.09.1944 w Łabowej k/Nowego Sącza w walce z Niemcami.
- 21.SZUBERT Otto** ur. 12.03.1919. Harcerz D.H. Kolejowej w Dziedzicach. Więzień obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu nr 7595. Zginął 22.08.1942.
- 22.ŚLEZIŃSKI Franciszek** ur. 09.10.1919. Harcerz D.H. im. ks. Londzina w Dziedzicach. Rozstrzelany 13.11.1939 w Starym Bielsku.
- 23.WRONSKI Tadeusz** ur. 13.05.1928. Harcerz D.H. im. ks. Londzina. Zamordowany przez UB w grudniu 1947 r., pochowany na cmentarzu w Panewnikach.
- 24.ŻOCZEK Roman** ur. 21.01.1915. Harcerz Rzeczypospolitej, drużynowy D. H. Żeglarskiej w Dziedzicach,.
Ciężko ranny, zmarł 8.10.1939 r. jako żołnierz WP w bitwie pod Kockiem.

CZECHOWICE-DZIEDZICE

8/09

Harcierzom i bezimiennym

13 listopada 1939 roku hitlerowcy rozstrzelali czterech harcerzy z Czechowic-Dziedzic. Z rąk okupanta zginęli wówczas druhowie Mieczysław Łaszczak, Stanisław Peterko, oficer Wojska Polskiego dr Zenon Różewicz oraz Franciszek Śleziński. Mieszkańcy Czechowic-Dziedzic pamiętali i pamiętają o tym tragicznym wydarzeniu. W centralnym miejscu cmentarza przy ul. Legionistów, leżącego tuż obok zabytkowego kościoła (z końca XIX wieku) w parafii pw. Wspomożenia Wiernych, mieszkańcy Czechowic-Dziedzic ufundowali

pomnik w hołdzie bohater-skim harcerzom, ale nie tylko im. Na monumencie można przeczytać, że mogła tam kryje również bezimienne prochy Legionistów, Powstańców Śląskich, Żołnierzy oraz Więźniów obozów koncentracyjnych. Jako epitafium na czechowickim pomniku umieszczono słowa z Ewangelii św. Jana: „Wszyscy, co są w grobach usłyszą głos Syna Bożego. A ci, co dobrze czynili wynijdą, by zmartwychwstać do żywych, ci zaś, co czynili źle, by zmartwychwstać na sąd”.

(jak)

JACEK DROST

JERZY WAKSMAŃSKI

Piękny i zadbane monument pokrywają o tej porze roku jesienne liście, pali się także mnóstwo zniczy.